

Bemærkninger til lovforslaget

Almindelige bemærkninger

Der har i de sidste par år været gentagne diskussioner om, hvorvidt bistandslovens § 69 skal fortolkes således, at kommunerne har pligt til at sørge for det nødvendige antal institutionspladser til dækning af det faktiske sociale og pædagogiske behov, eller hvorvidt kommunerne ikke har denne forpligtelse. Kommunernes og socialministeriets fortolkning har vist sig at være den sidste. Socialministeren udtalte den 7. december 1978 under et samråd med folketingets socialudvalg, at der efter hans mening ikke var tale om en retlig forpligtelse, men nærmere tale om en programudtalelse, altså en ikke-forpligtigende hensigtserklæring. Der henvises til det som bilag til lovforslaget optrykte notat, der af socialministeren fremsendtes til udvalget efter samrådet. Samme fortolkning fremgår af den praksis, der føres af landets kommuner. Der er imidlertid endnu ikke taget skridt til at præcisere lovens ord.

Socialministeriets og kommunernes fortolkning er åbenlyst i strid med de intentioner, der oprindeligt lå i bistandslovens § 69. Den 25. marts 1974 udtalte daværende socialminister Jacob Sørensen i et svar til folketingets socialudvalg angående netop denne paragraf: »Socialministeriet er enig i, at det nødvendige antal pladser i daginstitutioner for børn og unge, herunder socialpædagogiske fritidsforanstaltninger, skal dække det faktiske sociale og pædagogiske behov i kommunen.« (Folketingstidende 1973-74, 2. samling, tillæg B, sp. 1945).

Kommunernes og ministeriets nuværende fortolkning betyder, at der er over 100.000 børn på ventelister over hele landet. Mange forældre må vente flere år for at få en institutionsplads. Konsekvenserne er, at forældrene ikke har adgang til arbejdsmarkedet, og at børnene ikke får mulighed for det sociale og pædagogiske supplement, der består i et ophold på en daginstitution.

Børnepasningscirkulæret af 5. januar 1979 (AF-cirkulære nr. 7/79) betyder desuden, at man kan fratages dagpengereetten, når man ikke kan dokumentere, at man kan få sit barn passet. Inden ud-

sendelsen af dette cirkulære argumenterede daværende socialminister Erling Jensen med, at et sådant cirkulære »blot« ville betyde indførelse af en ensartet praksis på landsplan, dels at der var tale om en lempelse, fordi det betød, at forældre, der har børnepasningsproblemer, ikke længere får karantæne for at nægte at tage arbejde og dermed heller ikke mister 5 ugers dagpenge. Hvis der skulle være tale om en lempelse, ville det imidlertid forudsætte, at personer, der blev tilbudt arbejde, faktisk havde en reel mulighed for at få en institutionsplads med det samme. Det er der ikke med en venteliste på over 100.000 børn. I en undersøgelse foretaget af ligestillingsrådet (december 1979) opgøres det, at der alene i det første halvår af 1979 er indberettet 87 tilfælde til arbejdsdirektoratet, hvor især kvinder har mistet retten til dagpenge på grund af børnepasningsproblemer. Det påpeges i undersøgelsen, at det ikke har været muligt at få et samlet overblik over, hvor mange personer der er blevet ramt af cirkulæret. I over halvdelen af tilfældene har udelukkelsen fra dagpengeudbetaling varet mellem 10 og 30 uger, det vil sige over det dobbelte af, hvad en karantæne betyder.

I socialministerens svar til socialudvalget den 7. december 1978 henvises der til, at personer, der mister dagpengene som følge af børnepasningsproblemer, kan få hjælp efter bistandslovens § 37. Det er der imidlertid ingen garanti for, eftersom der f. eks. i Københavns kommune er eksempler på, at man ikke har udbetalt hjælp til gifte kvinder, der har mistet dagpengene, med den argumentation, at disse ikke har opbrugt deres muligheder for at klare sig økonomisk, idet de har en forsørg.

Vi har desuden set, hvordan socialudvalget i Frederikshavns kommune har indført en praksis, hvor der kræves dokumentation for, at forældre allerede har arbejde, for at de kan få en institutionsplads til deres barn/børn. Kommunens egen argumentation er, at det er de nødt til, fordi der er for få institutionspladser. Denne praksis blev allerede i december 1978 accepteret af socialministeren, der udtalte, at arbejdsløses børn kan rykkes